

## UČNI NAČRT

### za študijsko leto 2026/27

#### Osnovni podatki predmeta

|                   |                                                               |
|-------------------|---------------------------------------------------------------|
| Naziv:            | Aktivno državljanstvo in demokratična participacija študentov |
| Angleški naziv:   | Active citizenship and democratic participation of students   |
| Stopnja študija:  | dodiplomska, podiplomska                                      |
| Jezik izvedbe:    | slovenščina                                                   |
| Semester izvedbe: | celoletni                                                     |

#### Kontaktne ure

|                       |       |
|-----------------------|-------|
| Predavanja:           | 10 ur |
| Seminar:              | 20 ur |
| Vaje:                 | 0 ur  |
| Druge oblike študija: | 0 ur  |
| SKUPAJ:               | 30 ur |

Samostojno delo študenta 90 ur

ECTS (kreditne točke) 4 KT

Nosilec predmeta prof. dr. Tomaž Deželan

#### Študijski programi

#### Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Formalni status študenta na Fakulteti za družbene vede ali drugi visokošolski instituciji s področja družboslovja, predhodno poznavanje tematike javnih politik in uprave, kar se preverja z oddanim življenjepisom in motivacijskim pismom, ter intervju z nosilcem, kjer so kriteriji motiviranost za raziskovanje tematike, resnost, visoka stopnja zavzetosti za izvajanje takih aktivnosti in skladnost ciljev študenta s cilji obštudijske dejavnosti.

#### Vsebina

Obštudijska dejavnost obravnava državljanski prostor kot enega od temeljev demokratičnih družb, ki varuje ključne državljanske svoboščine: svobodo zbiranja, združevanja in izražanja, kar spodbuja javni dialog ter izmenjavo idej (Deželan et al., 2020). Namen obštudijske dejavnosti je študentom predstaviti koncepta aktivnega državljanstva in demokratične participacije ter preučiti trenutno krčenje državljanskega prostora v evropskem in globalnem univerzitetnem okolju. Poudarek je tudi na obravnavi erozije akademske svobode (omejitve govora, poučevanja in raziskovanja, prepovedi protestov, zmanjšanje financiranja, nadzorno upravljanje, spletno nadlegovanje itd.). Na posameznih primerih bodo študenti prepoznali ključne dejavnike in ovire za sodelovanje študentov v državljanskem prostoru v visokem šolstvu in zunaj njega, vključno z dimenzijami zagotavljanja predstavnosti, demokratične participacije ter drugih dejavnosti, povezanih z aktivnim državljanstvom. S spodbujanjem problemskega učenja in praktičnimi primeri bo študentom omogočeno prepoznavanje konceptov aktivnega državljanstva, državljanskega prostora in demokratične participacije znotraj univerze in v širši družbi. Študije primerov in praktični primeri bodo opolnomočili ter okrepili zmogljivosti študentov, da se zavedajo svojega potenciala in ga razvijajo z deljenjem virov ter zagovarjanjem akademske svobode in vrednot kot aktivni državljani.

## Cilji in kompetence

### **CILJI:**

Glavni cilj dejavnosti je predstaviti koncept državljanstva, pomen aktivnega državljanstva (študentov) ter osveščati o pomembnosti zavedanja demokratične participacije in akademske svobode. Obštudijska dejavnost študentom omogoča poglobljen uvid, usposabljanje in razvoj lastnega potenciala za družbeno odgovornost znotraj univerzitetnega prostora, prepoznavanje demokratičnih mehanizmov za vključujočo družbo ter pomen aktivnega državljanstva (z izgradnjo zmogljivosti in izvajanjem konkretnih ukrepov, zlasti z vidika študentov):

- Opredeliti koncept aktivnega državljanstva in umestiti status študenta v to konceptualno polje.
- Pojasniti in izpostaviti elemente politične socializacije študentov v visokem šolstvu.
- Predstaviti priložnosti aktivnega državljanstva in demokratične participacije študentov na univerzi in izven nje, s praktičnimi primeri.
- Identificirati državljanski prostor na univerzi in izven nje.
- Konceptualizirati krčenje državljanstva v visokem šolstvu in izven njega.
- Predstaviti mehanizme oblikovanja in krčenja državljanstva v visokem šolstvu (družbeno-politični, zgodovinsko-kulturni konteksti).
- Ozaveščati in krepiti razumevanje demokratične univerzitetne skupnosti.

### **KOMPETENCE:**

- Kritično mišljenje in refleksija o družbenih, političnih in etičnih vprašanjih.
- Argumentirano ustno in pisno izražanje stališč in razpravljanje.
- Iskanje, izbira, razumevanje in kritična presoja informacij iz različnih virov.
- Razumevanja pomena demokratične kulture, človekovih pravic in državljanstva odgovornosti.
- Sposobnost aktivnega in odgovornega delovanja v visokošolski skupnosti.

## Predvideni študijski rezultati

### **Znanje in razumevanje:**

- Poznavanje in razumevanje teoretskih in konceptualnih temeljev državljanstva in aktivnega državljanstva v povezavi z visokim šolstvom.
- Razumevanje vloge visokošolskih institucij pri oblikovanju demokratične državljanstva kulture.
- Vodenje argumentiranih razprav o pomenu državljanstva in modelih državljanstva vzgoje znotraj univerze in družbe.
- Opis ključnih izzivov pri pridobivanju državljanstvenih kompetenc študentov za demokratično univerzo in družbo.
- Prepoznavanje in analiza ključnih posledic obstoja državljanstva in njegovega kršenja ali odsotnosti državljanstvenih kompetenc pri študentih.
- Analize konkretnih primerov družbene angažiranosti, participativnih praks ter predstavništva študentov.
- Oblikovanje in evalvacije pobud ali projektov, usmerjenih v demokratično participacijo ter predlaganje rešitev za izzive krepitve državljanstva in aktivnega državljanstva študentov.

## Metode poučevanja in učenja

Uporabljena bo participativna metoda dela, ki spodbuja razumevanje, razmišljanje in osebno angažiranost v obliki:

- Razprave in strukturirane skupinske debate (npr. Zagovorniki in kritiki omejevanja državljanstva prostora).
- Študije primera (analiza primera krčenja državljanstva prostora na univerzi ali izven nje, primer aktivnega državljanstva).
- Delavnice simulacije ali igre vlog.
- Projektne dela (študenti v skupini pripravijo mini projekt o izboljšanju državljanstva prostora v svoji skupnosti).

## Načini ocenjevanja

Zahtevana je 80-odstotna prisotnost na seminarjih in drugih oblikah dela.

Obštudijska dejavnost nima pisne ocene (ocena: opravljeno), za doseganje ocene pa je treba pripraviti pisne izdelke, se pripraviti na opisane metode dela itd.

Temeljna literatura in viri

| <b>Avtor</b>                           | <b>Naslov</b>                                                                                                                                  | <b>Založba</b>                             | <b>Tip literature</b> |
|----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-----------------------|
| Dalton, R. J.                          | The good citizen: How a younger generation is reshaping American politics.                                                                     | CQ press, 2020                             | Obvezna literatura    |
| Deželan, T., and Yurttaguler, L.       | Shrinking Democratic Civic Space for Youth. Youth Partnership between the European Commission and the Council of Europe in the Field of Youth. | 2021                                       | Obvezna literatura    |
| Deželan, T., Laker, J., and Sardoč, M. | Shrinking Civic Space for Young People in Europe.                                                                                              | European Youth Forum., 2020                | Dodatna literatura    |
| Elster, J. Sarah Pickard               | Politics, Protest and Young People                                                                                                             | JAYS 3, 181–183 (2020)                     | Dodatna literatura    |
| Keutgen, J., & Dodsworth, S.           | Addressing the global emergency of shrinking civic space and how to reclaim it: A programming guide.                                           | Westminster Foundation for Democracy, 2020 | Dodatna literatura    |

Ljubljana, 14.07.2026